

MONDELINGE INTERACTIE FRANS
IN DE BASISCHOOL

Mondelinge interactie Frans in de basisschool

Katrien Dewaele en Leen Van Craesbeek

Acco Leuven / Den Haag

Eerste druk: 2016

Gepubliceerd door

Uitgeverij Acco, Blijde Inkomststraat 22, 3000 Leuven, België

E-mail: uitgeverij@acco.be – Website: www.uitgeverijacco.be

Voor Nederland:

Acco Nederland, Westvlietweg 67 F, 2495 AA Den Haag, Nederland

E-mail: info@uitgeverijacco.nl – Website: www.uitgeverijacco.nl

Omslagontwerp: www.frisco-ontwerpbureau.be

Cartoons: Bibberkopf

© 2016 by Acco (Academische Coöperatieve Vennootschap cvba), Leuven (België)

Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd en/of openbaar gemaakt door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke andere wijze ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

No part of this book may be reproduced in any form, by mimeograph, film or any other means without permission in writing from the publisher.

Inhoud

Voorwoord	7
Hoofdstuk 1. Wat is mondelinge interactie?	9
Wat is mondelinge interactie (niet)?	10
Definitie mondelinge interactie	10
Mondelinge interactie in de eindtermen	12
Oefenen op mondelinge interactie	13
Instructietaal	13
Activiteiten voor mondelinge interactie	18
Compenserende strategieën	23
Mondelinge interactie in de praktijk	25
Hoofdstuk 2. Differentiatie bij mondelinge interactie Frans	31
Eerst wat achtergrond	32
Met welke parameters kan je differentiëren bij mondelinge interactie Frans?	32
En wat met dyslexie en mondelinge interactie Frans?	37
Differentiatie in de praktijk	41
Hoofdstuk 3. Feedback en evaluatie bij mondelinge interactie Frans	45
Goede feedback bij mondelinge interactie Frans	46
Hoe omgaan met fouten bij mondelinge interactie Frans?	46
Hoe goede feedback geven op mondelinge interactie Frans?	52
Een voorbeeld van feedback op mondelinge interactie Frans	56
Mondelinge interactie Frans evalueren	59
Wanneer toetsen?	59
Basisprincipes voor een goede toets	60
Een evaluatiefiche gebruiken	66

Hoofdstuk 4. Veelvoorkomende fouten bij mondelinge interactie	75
Een overzicht van de veelvoorkomende fouten	76
Algemene aandachtspunten	77
Aandachtspunten met betrekking tot de taaltaken	79
Aandachtspunten met betrekking tot uitspraak	90
Bibliografie	93
Noten	95

Voorwoord

Een gesprek in het Frans durven en kunnen aangaan...

Voor veel taalleerders is dat dé reden om een taal te leren. Voor veel leerkrachten is het echter niet zo evident om mondelinge interactie te integreren in de lessen Frans in de basisschool. De leerlingen beschikken over een beperkte bagage, wat betekent dat de communicatie gestuurd zal moeten worden. Soms voelen leerkrachten zich zelf ook niet sterk genoeg om de gesprekken met de leerlingen te begeleiden.

In deze uitgave willen we je leren hoe je de lessen mondelinge interactie optimaal vorm kan geven.

In *het eerste hoofdstuk* gaan we dieper in op de definitie van mondelinge interactie. Wat is gespreksvaardigheid en – al even belangrijk – wat is het niet?

In *het tweede hoofdstuk* staat differentiatie bij activiteiten mondelinge interactie Frans centraal.

Het *derde hoofdstuk* focust op feedback en evaluatie. Hoe ga je constructief om met fouten? Hoe leer je effectieve feedback geven? Deze en vele andere vragen komen uitgebreid aan bod in dit hoofdstuk waarin we je ook enkele handvatten aanreiken om mondelinge interactie te beoordelen.

In het *vierde hoofdstuk* vind je een handig overzicht van frequente fouten bij beginnende taalleerders Frans. We lichten die fouten ook toe zodat je er in je eigen onderwijspraktijk mee aan de slag kan.

Als vakdidactici Frans vinden we het belangrijk om in deze uitgave wat theoretische achtergrond en inzichten mee te geven. Maar mondelinge interactie moet je vooral heel veel oefenen en toepassen. Daarom koppelen we de theorie steeds aan concrete praktijkvoorbeelden en oefeningen met levensechte (klas) situaties. Als de oefeningen die in dit boek aangeboden worden je honger nog niet stillen, verwijzen we je naar het leerplatform Sofia waar je extra oefeningen terugvindt. Een verwijzing naar Sofia herken je aan het volgende logo.

De basis van dit boek werd gelegd in het School of Education project *C-Pack* (2014-2015, 2015-2016) waar een blended leeromgeving voor vakdidactiek Frans voor mondelinge interactie werd gecreëerd. Dit project kwam tot stand met de medewerking van verschillende partners. We zijn in het bijzonder dankbaar voor de samenwerking met KULeuven (Prof. Jan Elen, Marie Evens, Charlotte Larmuseau) en met KU Leuven campus Kulak (Prof. Fien Depaep, Prof. Piet Desmet). In dit boek diepen we de vakdidactische inhoud die aan bod kwamen in dit project, verder uit.

We hopen dat dit boek een concrete hulp is bij je lessen Frans zodat je leerlingen op het einde van de rit een gesprek in het Frans durven én kunnen aangaan.

Bonne lecture...

De auteurs

Katrien Dewaele	lerarenopleider, docent Frans en vakdidactiek Frans (UC Leuven-Limburg)
Leen Van Craesbeek	lerarenopleider, docent Frans en vakdidactiek Frans (Vives Brugge)

Hoofdstuk 1

Wat is mondelinge interactie?

Na het doornemen van dit hoofdstuk kan je:

- mondelinge interactie correct definiëren;
- verschillende oefenvormen voor mondelinge interactie herkennen;
- het belang verwoorden om compenserende productiestrategieën te ontwikkelen bij de leerlingen;
- een stappenplan voor een les mondelinge interactie rond een voorbeelddialoog opbouwen;
- bad practices van mondelinge interactie omzetten in good practices door gebruik te maken van verworven theoretische inzichten;
- Frans zoveel mogelijk als voertaal gebruiken.

Binnen de lessen Frans in de basisschool speelt mondelinge interactie een belangrijke rol. Leerkrachten erkennen het belang hiervan wel, maar weten niet altijd goed hoe eraan te beginnen. Zo worden soms opdrachten aangeboden die eigenlijk geen mondelinge interactie maar eerder spreken, of luisteren, of luidop lezen inoefenen. In dit eerste hoofdstuk willen we dus eerst afbakenen wat mondelinge interactie precies is. Daarna bekijken we hoe je mondelinge interactie kan aanbieden in de klas.

WAT IS MONDELINGE INTERACTIE (NIET)?

Definitie mondelinge interactie

Mondelinge interactie verwijst naar **gespreksvaardigheid** en niet naar spreekvaardigheid. Met de term 'gesprek' beklemtonen we **het dialogische karakter** van deze vaardigheid: het kunnen spreken in (mini)dialogen, in interactie met een gesprekspartner. In dergelijke situaties speelt naast spreken dus ook **luisteren** een belangrijke rol. Als deelnemer aan een gesprek moet de leerling niet alleen zelf dingen kunnen zeggen in het Frans, maar hij moet ook kunnen begrijpen wat de andere zegt en daarop reageren. Bij echte mondelinge interactie is er altijd sprake van een informatiekloof: de sprekers moeten iets van elkaar te weten komen. Dit alles kan soms al tot uiting komen in zeer eenvoudige opdrachten, zoals elkaar begroeten in het Frans of reageren op een vraag van de leerkracht. Door elkaar gepast te begroeten tonen de leerlingen namelijk aan dat ze elementaire omgangsvormen en beleefdheidsconventies in een gesprek in het Frans kunnen gebruiken. Dat is trouwens een van de eindtermdoelen met betrekking tot mondelinge interactie. We illustreren dit even met een aantal concrete lessituaties.

Voorbeeld 1: *Quel temps fait-il?*

In de onderstaande oefening moet de leerling luisteren om de vraag van de meester te begrijpen. Ook moet hij **in dialoog** gaan met de meester: hij antwoordt op de vraag. Dat maakt van deze oefening een echt voorbeeld van mondelinge interactie.

De leerlingen hebben net geleerd over het weer. Meester Jan vraagt aan Elise:

☞ Quel temps fait-il aujourd'hui?

Elise kijkt naar buiten en antwoordt:

☺ Aujourd'hui, il ne fait pas beau. Il pleut.

De interactie in deze oefening is heel beperkt, maar het is wel degelijk interactie.

Voorbeeld 2: les vêtements

In deze oefening is de taalproductie al heel wat uitgebreider. De leerlingen moeten goed naar elkaar **luisteren** en ze moeten kunnen **reageren**: hiervoor moeten ze hun kennis (woordenschat kledij, structuur «je voudrais» en «cela coûte», telwoorden) toepassen.

In het zesde leerjaar hebben de leerlingen woordenschat geleerd over kledij. Nu zitten ze per tweeën. Ze krijgen elk dezelfde afbeelding met kledingstukken. Leerling A mag vier kledingstukken kiezen die op de afbeelding staan: hij mag hier op voorhand even over nadenken. Hij mag maximaal 100 euro besteden. Leerling B bepaalt voor elk kledingstuk een prijs en noteert die op zijn blad. Voor de rest wordt op voorhand niets opgeschreven.

Nu zegt leerling A wat hij wil en gebruikt daarvoor de structuur «je voudrais». Hij vraagt de prijs van het kledingstuk. Leerling B luistert aandachtig en geeft de prijs. Indien nodig moet leerling A een ander kledingstuk kiezen om het maximumbedrag niet te overschrijden.

Voorbeeld 3: Je présente ma famille

In het derde voorbeeld komt **spreken** (en in beperkte mate **luisteren**) wel aan bod, maar ontbreekt het dialogische karakter. Dat maakt het een oefening op spreekvaardigheid, maar niet op gespreksvaardigheid.

Na een lesje met nieuwe woorden over het gezin krijgen de leerlingen per tweeën een opdracht. Eerst vertelt leerling A aan de hand van een familiefoto over zijn gezin. Daarna doet leerling B hetzelfde met zijn eigen familiefoto.

Indien de leerlingen aan elkaar vragen stellen («Ton papa a quel âge?» of «Tu n'as pas de sœur?») is er wel sprake van **gespreksvaardigheid**.

Voorbeeld 4: J'ai mal!

Ook in dit laatste voorbeeld wordt niet rond mondelinge interactie gewerkt. In deze oefening schrijven de leerlingen eerst en daarna leren ze de oefening uit het hoofd. Er is hier geen sprake van luisteren (want ze weten al op voorhand wat de andere zal vragen of zeggen) of van interactie. Zelfs de spreekdoelen zijn beperkt: enkel intonatie en uitspraak zijn hier van belang, de rest is op voorhand al opgeschreven.

De leerlingen van het vijfde leerjaar maken per tweeën een dialogeje over naar de dokter gaan. De ene leerling zal de dokter spelen, de andere is de patiënt. Ze schrijven eerst op wat ze gaan zeggen en daarna oefenen ze. Alle leerlingen brengen hun dialoog voor de klas.

Mondelinge interactie in de eindtermen

Wat mondelinge interactie precies is, vinden we ook terug in de eindtermen. Hier wordt duidelijk afgebakend wat leerlingen moeten kunnen aan het einde van de basisschool.

De eindtermen (Entiteit Curriculum, 2009) stipuleren dat de leerlingen in staat zijn om deel te nemen aan een gesprek met de volgende **kenmerken**:

- het onderwerp is concreet en maakt deel uit van de eigen leefwereld van de leerlingen;
- de taalgebruikssituatie is relevant voor de leerlingen;
- de (grammaticale) structuur van de tekst is eenvoudig;
- de leerlingen streven naar een heldere uitspraak en articulatie, en naar een natuurlijke intonatie. Eventuele haperingen vormen geen probleem;
- de woordenschat van de leerlingen is frequent¹ en er wordt gebruik gemaakt van standaarduitdrukkingen;
- de leerlingen gebruiken standaardtaal op een formele en informele manier.

De leerlingen moeten **twee doelen** bereiken:

- de leerlingen nemen deel aan een gesprek door zelf vragen te stellen, antwoorden te geven en uitspraken te doen;
- de leerlingen maken gebruik van elementaire omgangsvormen en beleefdheidsconventies.

Ook wordt van hen verwacht dat ze verschillende **strategieën** kunnen hanteren:

- de leerlingen blijven zich concentreren ondanks het feit dat ze niet alles begrijpen of kunnen uitdrukken;
- de leerlingen bepalen het doel van de interactie;
- ze maken gebruik van lichaamstaal;
- ze vragen om langzamer te spreken, iets te herhalen, iets aan te wijzen;
- ze geven te kennen dat ze iets niet begrepen hebben.

Om deze doelen en strategieën te bereiken, is het van belang om voldoende oefeningen op mondelinge interactie te voorzien.

We vinden de eindtermdoelen voor mondelinge interactie ook duidelijk terug in de leerplannen van de verschillende onderwijsnetten (VVKBa0, 2010), (GO!, 2010), (OVSG, 2010), samen met didactische tips voor de realisatie van deze doelen. Op Sofia vind je de eindtermdoelen terug.

OEFENEN OP MONDELINGE INTERACTIE

Het vraagt wat organisatie om een grote groep leerlingen in gesprek te laten gaan in de klas. Hoe laat je 24 leerlingen oefenen op hun gespreksvaardigheid? In wat volgt, bakenen we drie grote uitvoeringsmogelijkheden af:

- de leerkracht gebruikt consequent Frans als instructietaal en oefent zo de gespreksvaardigheid van de leerlingen in elke les Frans, op elk moment;
- de leerkracht biedt gestructureerde oefeningen op mondelinge interactie aan;
- de leerkracht besteedt bij de bovenstaande mogelijkheden consequent aandacht aan het ontwikkelen van compenserende gespreksstrategieën bij de leerlingen.

Instructietaal

Een didactische correcte aanpak 'instructietaal = doeltaal', waarbij de leerkracht dus zoveel mogelijk Frans spreekt bij het geven van instructies, heeft veel voordelen. Niet alleen verwerven leerlingen op die manier impliciet woordenschat, ook hun luistervaardigheid wordt zo elke les getraind. Bovendien biedt deze aanpak ook veel kansen voor het inoefenen van de gespreksvaardigheid. Het zoveel mogelijk gebruiken van de vreemde taal als communicatiemiddel tijdens de les is een voorbereiding op alle soorten gespreksoefeningen. Er is namelijk altijd een informatiekloof. Leerlingen weten niet van tevoren wat de leerkracht gaat zeggen in het Frans en omgekeerd. Spreken en luisteren zijn een noodzaak om die informatiekloof te overbruggen. De leerlingen worden dus steeds opnieuw uitgedaagd om deel te nemen aan een gesprek door vragen, antwoorden en uitspraken te begrijpen en hierop te reageren door zelf vragen te stellen, door antwoorden te geven of uitspraken te doen.

De volgende instructies (Cristael, Dewaele, Martens, & Voets, 2010) kunnen toegepast worden in de lessen Frans. Uiteraard wordt het gebruik hiervan gradueel opgebouwd met voldoende aandacht voor visuele en mimische ondersteuning. Wanneer de leerkracht telkens hetzelfde gebaar gebruikt om een instructie te ondersteunen (bijvoorbeeld: wijzen naar het oog bij de instructie «Regardez bien»), zullen de leerlingen dit goed begrijpen. Na een tijdje kan het gebaar weggelaten worden. Je kan veelvoorkomende instructies ook samen met een visuele voorstelling in de klas ophangen. Zo kunnen die leerlingen die het nog niet goed begrijpen, even spieken. Het is hierbij ook van belang dat leerkrachten van het vijfde en het zesde leerjaar onderling afstemmen wat op welk moment aangeboden zal worden, en dat ze op dezelfde manier werken.

	Gericht aan één leerling	Gericht aan een groep leerlingen	Vertaling
De aandacht trekken	Fais attention!	Attention, les enfants!	Let op! Opgelet, kinderen!
		On commence!	We beginnen!
	Écoute bien!	Écoutez bien!	Luister goed!
	Regarde bien!	Regardez bien!	Kijk goed!
Oproepen tot actie	À toi maintenant.	À vous maintenant.	Nu is het aan jou /jullie.
	En avant!		Vooruit!
	Au travail!		Aan het werk!
	Dépêche-toi (nom d'un élève)!	Dépêchez-vous!	Haast je (naam van een leerling)! Haast jullie (kinderen)!
	Vite.		Snel.
Iets geven	Voici.		Alstublieft (als je iemand iets geeft).
	Merci.		Dank u wel.
	S'il te plaît?	S'il vous plaît?	Alstublieft? (als je iemand iets vraagt)
Reageren	Tu es sûr(e), (nom d'un élève)?	Vous êtes sûr(e)s (les enfants)?	Ben je zeker (naam van een leerling)? Zijn jullie zeker (kinderen)?
	Je ne (le) comprends pas.		Ik begrijp (het) niet.
	Qu'est-ce qu'il y a?		Wat is er?
	Je ne t'entends pas. Parle plus fort.	Je ne vous entends pas. Parlez plus fort.	Ik hoor je / jullie niet. Spreek luider.
	Je peux t'aider?	Je peux vous aider?	Kan ik je / jullie helpen?
	Prêt? Prête?	Prêts? Prêtes?	Klaar?
	Que dis-tu?	Que dites-vous?	Wat zeg je? Wat zeggen jullie?
	Parle clairement.	Parlez clairement.	Spreek duidelijk.
	Réponds à la question.	Répondez à la question.	Antwoord op de vraag.
	Tu n'as pas compris?	Vous n'avez pas compris?	Heb je (het) niet begrepen? Hebben jullie (het) niet begrepen?
	Tu as compris?	Vous avez compris?	Heb je (het) begrepen? Hebben jullie (het) begrepen?

	Gericht aan één leerling	Gericht aan een groep leerlingen	Vertaling
Reageren	Tu ne comprends pas?	Vous ne comprenez pas?	Begrijp je (het) niet? Begrijpen jullie (het) niet?
	Tu ne le sais pas?	Vous ne le savez pas?	Weet je het niet? Weten jullie het niet?
	Qu'est-ce que tu ne comprends pas?	Qu'est-ce que vous ne comprenez pas?	Wat begrijp je niet? Wat begrijpen jullie niet?
	Qu'est-ce qui ne va pas?		Wat gaat er niet?
	C'est correct?		Is het juist?
		Ce n'est pas tout à fait correct. Qui veut aider? Qui veut corriger?	Het is niet helemaal juist. Wie wil helpen? Wie wil verbeteren?
	Que veut dire...?		Wat wil... zeggen?
	Instructies om naar binnen/buiten te gaan	Assieds-toi (nom d'un élève).	Asseyez-vous (les enfants).
		Entrez (les enfants).	Ga binnen (kinderen).
		Vous pouvez entrer.	Jullie mogen naar binnen gaan.
		Sortez (les enfants).	Ga naar buiten (kinderen).
		Vous pouvez sortir.	Jullie mogen naar buiten gaan.
Vas-y.		Allez-y.	Ga maar/Vooruit/Doe maar.
		Mettez-vous en rang.	Ga in de rij staan.
Instructies voor een activiteit	Écoute.	Écoutez.	Luister.
	Écoute bien le dialogue.	Écoutez bien le dialogue.	Luister goed naar het dialoge.
	Regarde bien le tableau.	Regardez bien le tableau.	Kijk goed naar het bord.
	Coupe.	Coupez.	Knip.
	Colle.	Collez.	Plak.
	Dessine.	Dessinez.	Teken.
	Colorie.	Coloriez.	Kleur.
	Déchire.	Déchirez.	Scheur.
	Chante.	Chantez.	Zing.
	Mime.	Mimez.	Beeld uit.
Tape des pieds.	Tapez des pieds.	Stamp met de voeten.	

	Gericht aan één leerling	Gericht aan een groep leerlingen	Vertaling
Instructies voor een activiteit	Frappe des mains.	Frappez des mains.	Klap met de handen.
	Ouvre les yeux.	Ouvrez les yeux.	Doe de ogen open.
	Ferme les yeux.	Fermez les yeux.	Sluit de ogen.
	Lève-toi (nom d'un élève).	Levez-vous (les enfants).	Sta recht (naam van een leerling). Sta recht (kinderen).
	Lance le dé.	Lancez le dé.	Werp de dobbelsteen.
	Devine.	Devinez.	Raad (eens).
	Prends ta gomme/ feuille/...	Prenez votre gomme/ feuille/...	Neem je / jullie gom / blad / ...
		Qui vient jouer le dialogue sans livre? Je vais aider (souffler).	Wie komt het dialogge spelen zonder boek? Ik ga helpen (influisteren).
	Lis à haute voix / tout haut.	Lisez à haute voix / tout haut.	Lees luidop.
	Lis à voix basse / tout bas.	Lisez à voix basse / tout bas.	Lees stilletjes.
	Traduis.	Traduisez.	Vertaal.
	Prends le manuel à la page...	Prenez le manuel à la page...	Neem het handboek op pagina...
	Mets tout sur le banc.	Mettez tout sur le banc.	Leg alles op je bank.
	Mets tout dans le banc.	Mettez tout dans le banc.	Steek alles in je bank.
		Mettez-vous à deux.	Ga per tweeën staan/zitten.
		Faites des groupes de trois.	Maak groepjes van drie.
		Vous pouvez travailler ensemble.	Jullie mogen samenwerken.
	Encore une fois!		Nog eens!
	Ouvre ton manuel à la page...	Ouvrez votre manuel à la page...	Open je/jullie handboek op pagina...
	Fais l'exercice numéro...	Faites l'exercice numéro...	Maak oefening nummer...
Mets les livres de côté!	Mettez les livres de côté!	Leg de boeken aan de kant.	
Range ton manuel.	Rangez vos manuels!	Berg je handboek op. Berg jullie handboeken op.	

	Gericht aan één leerling	Gericht aan een groep leerlingen	Vertaling
Algemene klas-instructies	Ouvre la porte/la fenêtre, s'il te plaît (nom d'un élève).		Doe de deur/het raam open, alsjeblieft, (naam van leerling).
	Ferme la porte/la fenêtre, s'il te plaît (nom d'un élève).		Doe de deur/het raam dicht/Sluit de deur/het raam, alsjeblieft, (naam van leerling).
	Efface le tableau.	Effacez le tableau.	Veeg het bord af.
		Qui vient effacer le tableau?	Wie komt het bord afvegen?
	Prends le frotteur/l'éponge/le chiffon.		Neem de bordenwisser/de spons/de vod.
	Allume la lumière.	Allumez la lumière.	Doe het licht aan.
	Éteins la lumière.	Éteignez la lumière.	Doe het licht uit.
	Va chercher les boissons.	Allez chercher les boissons.	Ga de drankjes halen.
		Qui mange chaud?	Wie eet warm?
	Lève la main.	Levez la main.	Steek je/jullie hand op.
	Fais attention à l'orthographe/à la prononciation.	Faites attention à l'orthographe/à la prononciation.	Let op de spelling/op de uitspraak.
	Répète.	Répétez.	Herhaal.
		Au suivant.	Het is aan de volgende.
	Viens ici.	Venez ici.	Kom hier.
	Viens au tableau.	Venez au tableau.	Kom naar het bord.
		Qui veut venir au tableau?	Wie wil naar het bord komen?
	Retourne à ta place.	Retournez à votre place.	Keer terug naar je / jullie plaats.
	Lève-toi! Debout!	Levez-vous! Debout!	Sta recht.
	Assieds-toi.	Asseyez-vous.	Ga zitten.
	Reste assis(e).	Restez assis(es).	Blijf zitten.
	Réponds en français. Dis-le en français.	Répondez en français. Dites-le en français.	Antwoord in het Frans. Zeg het in het Frans.
	Continue.	Continuez.	Doe verder.
	Arrête.	Arrêtez.	Stop.

Activiteiten voor mondelinge interactie

Naast het invoeren van Franse instructietaal wordt de gespreksvaardigheid ook ingeoefend aan de hand van specifieke opdrachten.

Het is niet altijd evident om leerlingen uit de basisschool, met hun beperkte woordenschat en structuren, in gesprek te laten gaan. Wanneer de oefening te gesloten is, zullen de leerlingen niet het gevoel hebben dat ze echt in gesprek gaan. Wanneer daarentegen de oefening te open geformuleerd wordt, zullen de leerlingen vaak niet over de nodige kennis beschikken om te zeggen wat ze willen zeggen.

In wat volgt, bespreken we eerst kleine gespreksvaardigheidsoefeningen. Bij deze oefeningen worden structuren aangeboden die de nodige ondersteuning bieden, maar tegelijk het gesprek een beetje openlaten. We geven een aantal concrete voorbeelden. Daarna volgt een fasemodel voor mondelinge interactie. Het gaat hier om een lesmodel waarin aan de hand van een basisdialoog de interactie gradueel opgebouwd wordt. Ook hier besluiten we met een voorbeeld.

Kleine gespreksvaardigheidsoefeningen

Bij kleine gespreksvaardigheidsoefeningen is de interactie erg kort, vaak niet meer dan een vraag en een antwoord. Dit laat de leerlingen toe om een bepaalde structuur heel concreet in te oefenen. Hierbij speelt herhaling een cruciale rol: om de nieuwe structuur vast te zetten, moet de leerling deze vaak horen en gebruiken.

De taaltaken die centraal staan in de lessen Frans in de basisschool lenen zich hier goed toe: het gaat om onderwerpen uit het dagelijkse leven van kinderen, zoals eten en drinken, hobby's, kledij, familierelaties, het weer. De leerkracht kan hier zelf actief naar vragen. Zo kan hij elke dag aan een andere leerling vragen welk weer het is, welke dag het is, wat hij gegeten heeft bij het ontbijt. Leerlingen kunnen deze minidialogen ook met elkaar voeren. We geven een aantal voorbeelden.

Voorbeeld 1: vragen en zeggen welk transportmiddel je gebruikt

Meester Marc laat de leerlingen vaak oefenen op mondelinge interactie. Hij is op zoek naar een goede oefening die past bij de onderstaande oefening (Decoo & e.a., 2010) op het gebruik van het voorzetsel bij transportmiddelen.

5 À, avec, en ...

a Complétez par la bonne préposition. Vul aan met het juiste voorzetsel.

1	met	Il fait mauvais! Tu vas ... vélo?	_____
2	met	Je vais jouer ... mes copains.	_____
3	met	Nous allons ... train à Ostende.	_____
4	---	Francine reste ... la maison aujourd'hui.	_____
5	---	Nous jouons parfois ... foot.	_____
6	op	Ma grand-mère habite ... 100 m d'ici.	_____
7	op	Son appartement est ... quatrième étage.	_____
8	te	Ces enfants vont toujours ... pied.	_____
9	achter	Où est mon vélo? - Là, ... cette voiture.	_____
10	naar	Elsie ne va pas ... l'école aujourd'hui.	_____
11	voor	Ce portable est un cadeau ... Malika.	_____
12	om	La leçon de musique commence ... 9 h.	_____

b Cachez les solutions et relisez. Dek de oplossingen af en herlees.

© Decoo, W., & e.a. (2010). *Eventail en action 5*. Wommelgem: Van In.

Hij heeft namelijk al opgemerkt dat wanneer hij enkel een invuloefening geeft, de leerlingen niet in staat zijn om het juiste voorzetsel te gebruiken wanneer ze spontaan spreken. Eerst beslist hij om de leerlingen per tweeën te laten oefenen. De ene leerling vraagt aan de andere hoe hij naar school komt. Ondertussen loopt meester Marc begeleidend rond. Hij merkt nogal vlug op dat dit een eentonig gesprek is in zijn klas. In zijn wijkschooltje komen alle leerlingen te voet («à pied») of met de fiets («à vélo») naar school...

Hij beslist nu om leerlingen een bingokaart te geven, met daarop 3 transportmiddelen.

Bijvoorbeeld:

Op het bord schrijft hij drie steunzinnen voor wie deze nodig heeft.

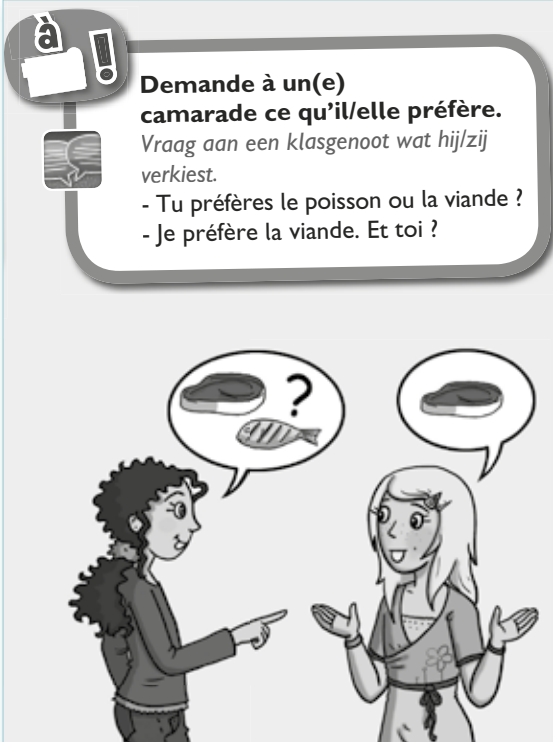
- Tu vas à l'école comment?
- Ta maman/Ton papa va au travail comment?
- Tu pars en voyage comment?

Alle leerlingen lopen nu door de klas op de tonen van een Frans liedje. Als de muziek stopt, vormen ze groepjes van twee. Ze stellen elkaar een vraag. Als de andere leerling antwoordt met een transportmiddel dat op de fiche van de ene leerling staat, mag die leerling dat transportmiddel schrappen. Wie als eerste de drie transportmiddelen kan schrappen, roept «Bingo» en is de winnaar.

De oefening verloopt vlot: alle transportmiddelen komen aan bod en er wordt efficiënt geoefend.

Voorbeeld 2: vragen en zeggen wat je (niet) graag eet

De leerlingen van juf Marieke hebben woordenschat geleerd over voeding. Ze laat hen de volgende oefening (Denisot, Macquart-Martin, Martens, & Voets, 2011) maken. De leerlingen laten alle voedingsmiddelen en drankjes die ze geleerd hebben aan bod komen.

à **!**

Demande à un(e) camarade ce qu'il/elle préfère.
Vraag aan een klasgenoot wat hij/zij verkiest.

- Tu préfères le poisson ou la viande ?
- Je préfère la viande. Et toi ?

© Uitgeverij Averbode. Denisot, H., Macquart-Martin, C., Martens, L., & Voets, E. (2011). *Super Max livre 5*.

Voorbeeld 3: vragen en zeggen van wie iets is

De leerlingen van 5B hebben de bezittelijke voornaamwoorden «mon-ton-son» geleerd. De leerlingen maken nu de onderstaande oefening (Balduck, Goekint, & Van Craesbeek, Quartier étoile 5B, 2011) per tweeën. Hierbij moeten ze eerst vier stickers (olifant, hond, giraf, kat) klevens in een kamer naar keuze. De ene leerling stelt nu vragen aan de andere leerling om te weten te komen in welke ruimte de dieren zitten. Aan het einde van de oefening laat de juf de leerlingen van partner wisselen. Ze vertellen nu aan hun nieuwe partner waar de dieren van de eerste partner verstopt zaten. Hierbij gebruiken ze «son-sa-ses».